

PROFIL REGIONA

Opštine BAR, BUDVA i ULCINJ

RADNA VERZIJA

Autori:

Marica Novaković
Nataša Mijović
Tatjana Tanović
Ljiljana Marković

Mart 2003

S A D R Ź A J

I	Teritorija	3
II	Broj stanovnika	4
III	Broj preduzeća	6
IV	Resursi i mogućnosti njihove valorizacije	9
V	Razvojni projekti opštine	12
VI	Postojeće stanje u privredi	13
VII	Broj (ne)zaposlenih	15
VIII	Učešće opština u ukupnom DP	17

I TERITORIJA

Geografski položaj

Ovaj region nalazi se na jugoistočnom dijelu Crnogorskog primorja, a čine ga opštine Bar, Budva i Ulcinj. Zahvata prostor između Jadranskog mora i Skadarskog jezera, od kotorske i cetinjske opštine do rijeke Bojane, sa pravcem pružanja SZ-JI.

Geografski i turistički položaj regiona prema glavnim pravcima turističkih kretanja i gusto naseljenim industrijskim oblastima relativno je povoljan. Planinski reljef otežava promet, ali je region željezničkom prugom Bar-Beograd vezan za područja koja mu gravitiraju. Razvoju regiona doprinijela je izgradnja Jadranske magistrale i Luke Bar.

Blizina aerodroma u Podgorici i Tivtu (do Bara 75 odnosno 69 km) pruža efikasnu poslovnu i turističku vezu sa centrima u zemlji i inostranstvu.

Bar je centar regiona sa osnovnom saobraćajnom, turističkom i industrijskom funkcijom, dok su Budva i Ulcinj centri sa primarnom turističkom funkcijom.

Opština Bar zahvata kopneni prostor površine 598 km², a sa pripadajućom vodenom površinom Skadarskog jezera od 128 km² (od albanske granice do Poseljana), zauzima deveto mjesto među svim opštinskim područjima u Crnoj Gori. Najviša tačka opštine je vrh planine Rumije, sa nadmorskom visinom od 1.593m.

Od Otrantskih vrata udaljen je svega 180 km vazdušne linije, zbog čega se zove »kapijom Jadrana«.

Bar je treća po veličini opština u Crnoj Gori sa oko 50.000 stanovnika, naseljenih u 83 naselja, od kojih su veća: Sutomore, Virpazar i Ostros. Prirodni priraštaj je 300, a mehanički 280.

Opština Budva zauzima površinu od 122 km², sa oko 12.000 stanovnika. Na dužini od 25 kilometara nanizano je 17 manjih i većih pješčanih plaža, počev od Jaza na sjeveru, do plaže u Buljarici, krajnjem jugu opštine Budva.

Na području opštine Budva postoje odlične ekonomski uslovi, idealni za razvoj visokog turizma. Postojeći prirodni resursi i razvijena turistička infrastruktura su osnov za investiciona ulaganja i budući ekonomski razvoj.

Opština Ulcinj pruža se u pravcu sjever-jug u dužini od 20 km, a u pravcu zapad-istok 25km i zauzima površinu od 255 km². Na sjeveru se prostire primorska planina Možura (622 m), a iza nje dio planinskog masiva Rumija. Na istoku se nalazi rijeka Bojana i Albanija, a zapadno grad i luka Bar. Predio na kome je nastao i razvija se grad nešto je brdovitiji. To su podnožja Pinješa (108 m), Mendre (164m) i Bijele Gore (289 m), a kako se ide prema istoku, brda zamljenjuju polja sa jezerima, močvarama i malim rijekama, kao i duge pješčane plaže.

Klima

Klima je mediteranska sa blagim, ali kišovitim zimama i dugim toplim ljetima, sa prosječno 141 sunčanih dana u toku godine. Klimu karakterišu duga i topla ljeta, srednja godišnja temperatura od 15,5 °C, u julu 23° C, a januaru 10° C.

Prosječan broj kišnih dana u toku godine je 73. Sezona kupanja traje od maja do oktobra sa prosječnom temperaturom morske vode od 23,2°C. Tokom ljetnjih mjeseci duva vjetar maestral, sjeverozapadni blagi vjetar, koji osvježava, idealan za jedrenje i windsurf.

II BROJ STANOVNIKA

Stanovništvo je glavni činilac društveno-ekonomskih promjena. Demografski rast bio je različitog intenziteta, od dinamičkog rasta do stagnacije, što je zavisilo od privrednog razvitka regiona i ekonomsko-geografskih funkcija. Iz procjene broja stanovnika za period 1991.-2000.g. može se uočiti stalan porast broja stanovnika u svim opštinama regiona.

Podaci o stanovništvu i domaćinstvima, po pojedinim opštinama ovog regiona, za 1991.godinu prikupljeni su sprovedenim zvaničnim popisom te godine.

1991.g.	Površina	Broj stanovnika	Broj domaćinstava
CRNA GORA	13812	615035	163274
BAR	598	37231	10664
BUDVA	122	11717	3777
ULCINJ	255	24217	5950

PROCJENA BROJA STANOVNIKA

Godina	1996.	%	1997.	%	1998.	%	1999.	%	2000.	%
CRNA GORA	642890		646740		650575		654540		658.200	
BAR	40026	6,3	40406	6,3	40600	6,2	40830	6,2	41.100	6,2
ULCINJ	25355	3,9	25555	4,0	25705	4,0	25970	4,0	26.100	4,0
BUDVA	12736	1,9	12870	1,9	12980	1,9	13100	2,0	13.250	2,0

STANOVNIŠTVO PREMA POLU I STAROSTI (1991)

	Pol	Ukupno	Starost			
			0-19	20-39	40-60	60 i više
Crna Gora	Svega	615035	206240	190177	133810	78588
	muški	305931	105830	98616	64854	33609
BAR	Svega	37231	11584	11447	8359	5174
	muški	18617	6035	5800	4074	2349
ULCINJ	Svega	21576	8081	6606	4512	2202
	muški	11200	4302	3449	2306	2202
BUDVA	Svega	11717	3833	3721	2646	1399
	muški	5672	1980	1731	1321	593

❖ Podaci su dobijeni od Republičkog zavoda za statistiku.

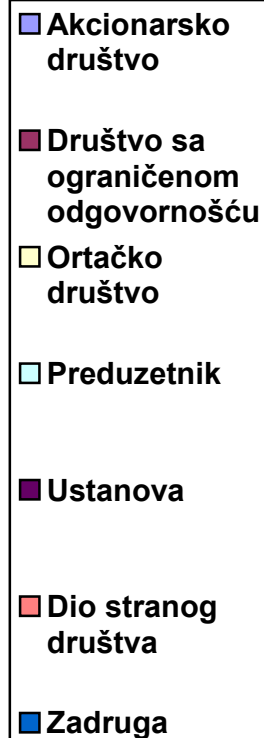
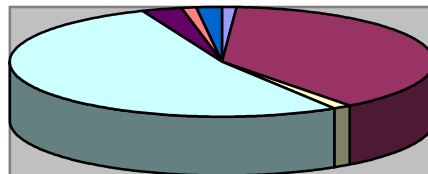
Iz podataka datih u gore navedenim tabelama, možemo zaključiti sljedeće:

1. Ovaj region zauzima 7,06% teritorije Crne Gore, a u ukupnom broju stanovnika učestvuje sa 12,2%;
2. Evidentan je trend porasta broja stanovnika u svim opštinama shodno procjeni broja stanovnika za period 1996.– 2000.g.

III BROJ PREDUZEĆA

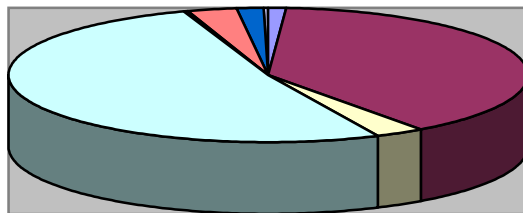
BAR

	Broj preduzeća	%
Akcionarsko društvo (A.D.)	15	1,055
Društvo sa ograničenom odgovornošću (D.o.o.)	560	39,41
Ortačko društvo (O.D.)	20	1,41
Preduzetnik	764	53,76
Ustanova	43	3,03
Dio stranog društva	17	1,20
Zadruga	2	0,14
Ukupno:	1421	

BUDVA

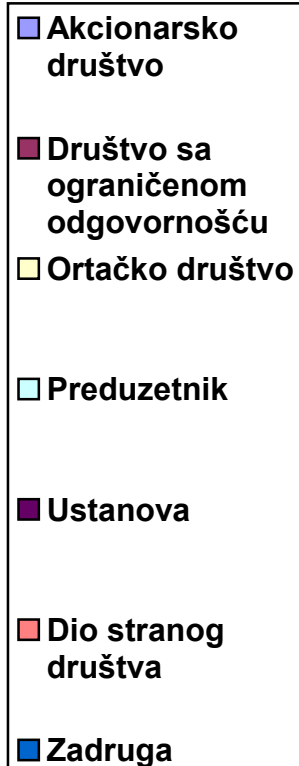
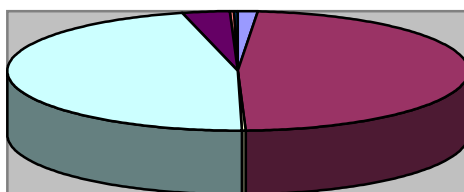
	Broj preduzeća	%
Akcionarsko društvo (A.D.)	13	1,20
Društvo sa ograničenom odgovornošću (D.o.o.)	420	38,71
Ortačko društvo (O.D.)	35	3,22
Preduzetnik	560	51,61
Komanditno društvo	2	0,18
Ustanova	34	3,13
Dio stranog društva	18	1,66
Zadruga	3	0,29
Ukupno:	1085	

- Akcionarsko društvo
- Društvo sa ograničenom odgovornošću
- Ortačko društvo
- Preduzetnik
- Komanditno društvo
- Ustanova
- Dio stranog društva
- Zadruga

ULCINJ

	Broj preduzeća	%
Akcionarsko društvo (A.D.)	8	1,28
Društvo sa ograničenom odgovornošću (D.o.o.)	302	48,24
Ortačko društvo (O.D.)	1	0,16
Preduzetnik	290	46,32
Komanditno društvo	0	
Ustanova	22	3,52
Dio stranog društva	2	0,32
Zadruga	1	0,16
Ukupno:	626	

❖ Podaci su dobijeni od Centralnog registra Privrednog suda u Podgorici - na dan 10.03.2003.g

IV RESURSI I MOGUĆNOSTI NJIHOVE VALORIZACIJE

Resursi koji karakterišu ovaj region:

1. Turistički resursi:

BAR

Dobra saobraćajna povezanost, pješčane plaže, veliki broj sunčanih dana, mnogobrojne prirodne ljepote ovog kraja privlače veliki broj domaćih i stranih turista. Danas barska opština raspolaže sa:

- 5200 ležaja u hotelskom smještaju
- 3000 u odmaralištima
- 30000 ležaja je u privatnom smještaju

U barskoj opštini posluje 11 hotela:

- “Sidro”, “Topolica” i “Babović” u Baru
- “Korali”, “Inex-Zlatna obala”, “Južno more”, “Nikšić”, “Sveti Nikola” i “Sozina” u Sutomoru
- “13.jul” u Virpazaru
- “Vidikovac” na granici barske i ulcinjske opštine kao i
- motel “Rumija” u Ostrosu.

Poseban resurs predstavlja Skadarsko jezero sa priobaljem koje je kao Nacionalni park poznato po brojnim, čak i endemskim vrstama ptica i riba. Jezero je izdašno i vrstama i količinom ribe, a ima i povoljne uslove za boravak i zimovanje raznih lovnih vrsta (preko 160 vrsta). Može se unaprijediti sportski i komercijalni lov i ribolov.

Značajan resurs predstavlja Šasko jezero na kome se razvija lovni turizam, jer je Šasko jezero ornitološka stanica, bogato je i ribom (cipal, jegulja...). Zbog pejzaža i saobraćajne pristupačnosti velike su mogućnosti za izlete, sportski ribolov, odmor i rekreaciju.

U barskoj opštini postoji 11 turističkih agencija.

BUDVA

Imajući u vidu visoku stopu akumulacije turističke privrede i veliki interes investitora za postojeće projekte ekonomski razvoj Budve ima perspektivu i prednosti u odnosu na konkurentne turističke destinacije u regionu.

U Budvi postoji 30 hotela, kategorije A, B i C, od kojih su veći:

- Grand hotel «Avala», kapaciteta 440 ležaja
- Turističko naselje «Slovenska plaža», 2.985 ležaja
- Komplex hotela u Bečićima, kapaciteta 2.380 ležaja
- Grad hotel «Sveti Stefan», kapaciteta 570 ležaja
- Komplex hotela u Petrovcu, kapaciteta 1.526 ležaja

Posebno su atraktivne plaže: Jaz, Kraljičina plaža, Drobni pijesak, Bečići, Buljarica, kao i plaža na ostrvu Sv.Nikola.

ULCINJ

Turizam u Ulcinju egzistira kao jedan od osnovnih i prioritarnih pravaca razvoja. Opština Ulcinj raspolaže sljedećim hotelskim kapacitetima:

- Hotel "Galeb", kapaciteta 360 ležaja
- Hotel "Albatros" kapaciteta 129 ležaja
- Hotelski kompleks na Velikoj plaži, kapaciteta 2000 ležaja
- Kompleks bungalova na Adi Bojani, kapaciteta 540 ležaja
- Hotel "Mediterran" kapaciteta 506 ležaja
- Hotel "Olimpik", kapaciteta 252 ležaja
- Hotel "Otrant", kapaciteta 544 ležaja
- Hotel "Lido", kapaciteta 472 ležaja
- Grand hotel "Lido", kapaciteta 112 ležaja
- Hotel "Bellevue", kapaciteta 770 ležaja

Plaže koje spadaju među najljepšim na Jadranu su: Velika plaža (Bostan) duga 9,5 km, Mala gradska plaža, Liman. Poseban turistički resurs predstavlja uvala Valdanos, sa divnom peščanom plažom i velikim maslinjakom koji je okružuje.

Vjekovima donoseći pjeskoviti nanos, rijeka Bojana je formirala ostrvo Adu koje je danas pravi naturistički raj. Egzotično turističko naselje i ljepota ambijenta pružaju osjećaj izolovanosti od urbanih ritmova.

Priobalni dio Velike plaže može se iskoristiti za izgradnju hotelskih kapaciteta i idealnih kupališta.

2. Poljoprivredni resursi:

Još od davnina ovaj region prepoznatljiv je po:

- maslinama

Na području opštine Bar ima 95000 rodni stabala maslina i 5 preradivača maslina kao i udruženje maslinara. Takođe, opštine Budva i Ulcinj imaju udruženja maslinara.

- barskom šipku
- agrumima-pomorandžama, mandarinama, limunima
- smokvama

Medjutim postoji još proizvoda koji mogu da imaju prepoznatljivu marku, posebno crničko vino i rakija, kozji, kravliji i ovčji sir, maslinovo ulje. Sve se više gaji i drugo voće (kivi, japanska jabuka, breskva, avokado...).

Ovaj region je posebno bogat raznim vrstama mediteranskog ljekovitog bilja (pelim, ruzmarin, lovor, majčina dušica, vrijesak...) koje su veoma pogodne za spravljanje čajeva i začina. Takođe postoje velika staništa jestivih gljiva (vrganj, šampinjoni, lisičarke...), koje bi se mogle sušiti i pakovati.

U posljednje vrijeme sve više se podižu plastenici za proizvodnju ranog povrća.

Bogat je i riblji fond (morska i jezerska). U Rijeci Crnojevića postoji fabrika za konzerviranje ribe, a moguće je napraviti pogone za sušenje jezerske ribe (krap i ukljeva).

Postoje odlični prirodni uslovi za razvoj kozarstva (meso, mleko i sir) i pčelarstva.

Takođe postoje mnogobrojna izvorišta prirodne izvorske vode koja bi se mogla pakovati.

3. Lučki resursi:

Savremeno opremljena Luka Bar sa 3100 m obale, zahvata kopnenu površinu od 800 ha i akvatorijum od 200 ha, dubine 12,5 m. Luka posjeduje kontejnerski terminal sa dizalicama velikog kapaciteta i 120000 m² zatvorenih skladišta, kao i specijalizovane terminale za generalni, kontejnerski, tečni i rasuti teret.

U okviru ovih terminala su: silos za žitarice, skladišta za drvo, rezervoari za tečne derivate, bazna ulja i sirčetnu kiselinu, uređene površine i skladišta za vozila, koji su povezani željezničkim i drumskim saobraćajnicama. Osposobljena je za pretovar 5 miliona tona razne robe.

U sklopu Luke Bar se nalaze i objekti koji su izgrađeni u saradnji sa poslovnim partnerima, rezervoari za naftne derivate kapaciteta 120.000 m², hladnjača kapaciteta 4.500 hiljada tona, silos za glinicu kapaciteta 20.000 tona, rezervoari za lužinu kapaciteta 10.000 tona, rezervoari za rasuti cement kapaciteta 3,000 tona i specijalno pretakalište za sirčetnu kiselinu kapaciteta 600 t/h.

U zoni Luke Bar izgrađeno je 22 km željezničkih kolosjeka, što zajedno sa prugom Bar-Beograd omogućava efikasnu direktnu manipulaciju robom.

Povezano sa ovim resursom u barskoj opštini postoji veliki broj špediterskih preduzeća, pomorskih agencija.

4. Pomorski resursi:

- “Barska plovidba”- kompanija koja ima 2 feribota na liniji Bar-Bari-Bar jedan ro-ro brod na istoj liniji. U planu je nabavka i jednog teretnog broda.
- “Marina”-u okviru lučkog akvatorijuma postoji moderno izgrađena marina za vezivanje privatnih jahti.
- “Mercur & Co”- kompanija, koja ima feribot na liniji Bar-Ankona-Bar.
- Nautički turizam.

V RAZVOJNI PROJEKTI OPŠTINE BAR

1. Poljoprivreda

Stručnjaci Zavoda za subtropske kulture Bar izradili su studiju o postojećem stanju poljoprivrednih površina na teritoriji Opštine. Iz ove studije su proistekli sljedeći projekti:

- Izrada ambalaže za proizvode sa specifičnim barskim znakom
- Zasnivanje kozarskih mini farmi
- Projekat prerade kozjeg mlijeka
- Podizanje plantaža vinograda
- Pravljenje vinskog podruma
- Zasadi smokava za sušenje
- Sušenje smokava na novi način (mini sušare)
- Izrada sušnice za sušenje krapa i ukljeve
- Sortirnica i pakirnica agruma
- Fabrika za preradu voća
- Podizanje plantaže stonih maslina
- Mini linija za konzerviranje stonih maslina
- Projekat fazanerije Bukovik – Crmnica

2. Saobraćaj i infrastruktura

- Tunel Sozina
- Produžetak putnog pravca rijeka Željeznica do skvera
- Putni pravac Kufin – Čanj
- Projekat poboljšanja vodovodnog sistema: Izvorište Brca, Čanj-Vrelo, kaptaža Turčin
- Industrijski park.

3. Informacioni sistem

- Projekat izrade modernog informacionog sistema
- Projekat pokrivanja radio signalom područja Zaljeva, Dobre Vode, Pečurica, Mrkojevića, Male Gorane, Velje Gorane, Ostrosa i Ulcinja
- Projekat izgradnje TV centra
- Internet park.

4. Sport i rekreacija

- Projekat izgradnje sportske dvorane i bazena
- Eko – park »Oaza«
- Izgradnja sportskih terena za male sportove na gradskom i seoskom području.

VI Postojeće stanje u privredi

Turizam ima značajnu ulogu u privrednom razvitku. Ovaj region sa prirodnim atraktivnim resursima predstavlja svojevrstan turistički motiv. Prirodne ljepote, toplo more i jezera, razučene obale i brojni kulturno-turistički motivi (istorijske, etnografske i umjetničke vrijednosti) treba da privuku brojne turiste.

Prateća grana turizma, saobraćaja i industrije je poljoprivreda koja ima veliki privredni potencijal. Savremena poljoprivreda predstavlja potencijalnu osnovu za privredno-ekonomski razvoj.

Od ostalih privrednih djelatnosti najjače su se razvile trgovinska, građevinska i zanatska. Bar vidi svoju perspektivu u privatnom biznisu, kroz razvoj malih i srednjih preduzeća. Iz oblasti proizvodnje, trgovine, ugostiteljskih i drugih usluga, u Baru je registrovano oko 600 privatnih preduzeća i to:

- 168 trgovinskih radnji
- 223 zanatske radnje
- 20 agencija za intelektualne usluge i nekretnine
- 96 ugostiteljskih radnji.

Pregled velikih i srednjih preduzeća opštine Bar

OBLAST	PREDUZEĆE
SAOBRAĆAJ I VEZE	»LUKA BAR« AD
	»RUMIJATRANS« AD
	»BARSKA PLOVIDBA« AD
	»PUTNIČKI TERMINAL« AD
	»MARINA« AD
	»JADROAGENT » D.o.o.
GRADJEVINARSTVO	»ZAVOD ZA IZGRADNJU BARA« AD
	»PUT« AD
	»JADRAN« AD
UGOSTITELJSTVO	HTP »KORALI« AD
	»INEX ZLATNA OBALA«
PREHRAMBENA INDUSTRIJA	»PRIMORKA-FABRIKA ULJA« D.o.o.
	»PRIMORKA-FABRIKA HLEBA I PECIVA« D.o.o.
	»PRIMORKA-FABRIKA SOKOVA« D.o.o.
	»OLIO PROM« D.o.o.
TRGOVINA	»AGROEXPORT« AD
	»CENTROJADRAN« AD
	»KAČA« D.o.o.
	»KOD PETROVIĆA« D.o.o.
	»PROKLETIJE« D.o.o.
	»VG BIROELEKTRONIKA« D.o.o.
ZANATSTVO	»ARAGANA« D.o.o.
	»RAPEX » D.o.o.

Pregled velikih i srednjih preduzeća u opštini Budva

OBLAST	PREDUZEĆA
SAOBRAĆAJ I VEZE	»MONTENEGROEXPRES« AD
TURIZAM	HTP »BUDVANSKA RIVIJERA« AD
	HTP »MILOČER« AD
	»MERKUR« AD
GRADJEVINARSTVO	»ELMOS« AD
TRGOVINA	»MONTENEGROPROMET«
USLUGE	»JADRANSKI SAJAM«AD
	JP »MORSKO DOBRO«

Pregled velikih i srednjih preduzeća u opštini Ulcinj

OBLAST	PREDUZEĆA
SAOBRAĆAJ I VEZE	»JADRAN PREVOZ« AD
TURIZAM	HTP »ULCINJSKA RIVIJERA« AD
	»ALBATROS« AD
	»HOLLEGRO« DOO
PREHRAMBENA INDUSTRIJA	SOLANA »BAJO SEKULIĆ« AD
	PEKARA »KODRE« AD
TRGOVINA	»OTRANTKOMERC« AD
	»CONCORDIA COMMERCE« D.o.o.
	»CUNGU & CO« DOO
ZANATSTVO	»GIOVANNI TRADE« D.o.o.
GRADJEVINARSTVO	»PRIMORJE« AD

❖ Podaci su uzeti iz centralnog registra Privrednog suda u Podgorici

VII BROJ NEZAPOSLENIH

1. Pregled nezaposlenih lica u opštini Bar

	2001.				2002.			
	Ukupno	Žene	Prvi put	Preko 3 god	Ukupno	Žene	Prvi put	Preko 3 god
Nkv I sss	1070	712	539	370	1038	686	518	460
Pkv II sss	293	186	130	129	268	175	110	89
Kv III sss	784	442	299	314	765	432	306	310
IV sss	1305	886	522	591	1308	919	483	520
V sss	12	2	1	4	11	2	1	3
VI sss	130	78	39	59	160	103	58	76
VII sss	110	66	33	42	118	71	28	50
VII-2 sss	1			1	1			1
Nerasporedj								
Ukupno	3705	2372	1563	1510	3669	2388	1504	1509

2. Pregled nezaposlenih lica u opštinama Budva i Ulcinj

	BUDVA		ULCINJ	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
NKV I sss	312	161	746	555
PKV II sss	82	57	91	49
KV III sss	393	205	558	297
IV sss	722	497	547	372
V sss	13	4	7	2
VI sss	74	42	49	29
VII	71	44	54	27
UKUPNO:	1667	1010	2052	1331

- Broj nezaposlenih lica u opštini Bar se u protekle dvije godine nije znatno promijenio tj. krajem 2001.g. bilo je 3075 nezaposlenih, dok je krajem 2002.g. taj broj iznosio 3669 nezaposlenih lica
- Preko 50% u ukupnom broju nezaposlenih su žene
- Dominiraju lica sa završenim IV sss
- Broj nezaposlenih u kancelariji Budva u 2002.g. je 1.667 lica od toga 1010 žena
- Broj nezaposlenih u kancelariji Ulcinj u 2002.g. je 2.052, od toga 1.331 su žene.

3. Broj oglašanih slobodnih radnih mjesta:

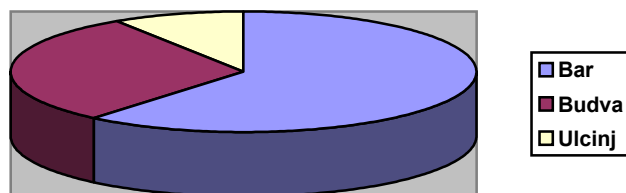
	BAR	BUDVA	ULCINJ
Poljoprivreda, šumarstvo, vodopriv	2	7	21
Preradivačka indust.	75		21
Proizv električne energije	19	23	
Gradjevinarstvo	183	27	7
Trgovina na veliko i malo	504	163	222
Hoteli i restorani	666	1123	678
Saobraćaj i veze	151	10	14
Finansijsko posredovanje	9	15	4
Državna uprava i osiguranje	29	71	23
Obrazovanje	217	99	126
Zdravstveni i socijalni rad	84	24	18
Komunalne i dr.lične usluge	81	7	32
Privatna domać. Sa zaposl.	19		
Eksteritorij.organ. i tijela	1		
UKUPNO	2040	1562	1166

❖ Podaci su dobijeni iz evidencije Zavoda za zapošljavanje - Biro rada Bar.

VIII UČEŠĆE OPŠTINA U UKUPNOM DP

u 1.000 DM

	2000.god	učešće
Bar	81946	8,2%
Budva	40119	4,02%
Ulcinj	12166	1,22%
Crna Gora	998326	

❖ Podaci su uzeti iz Republički Zavoda za statistiku